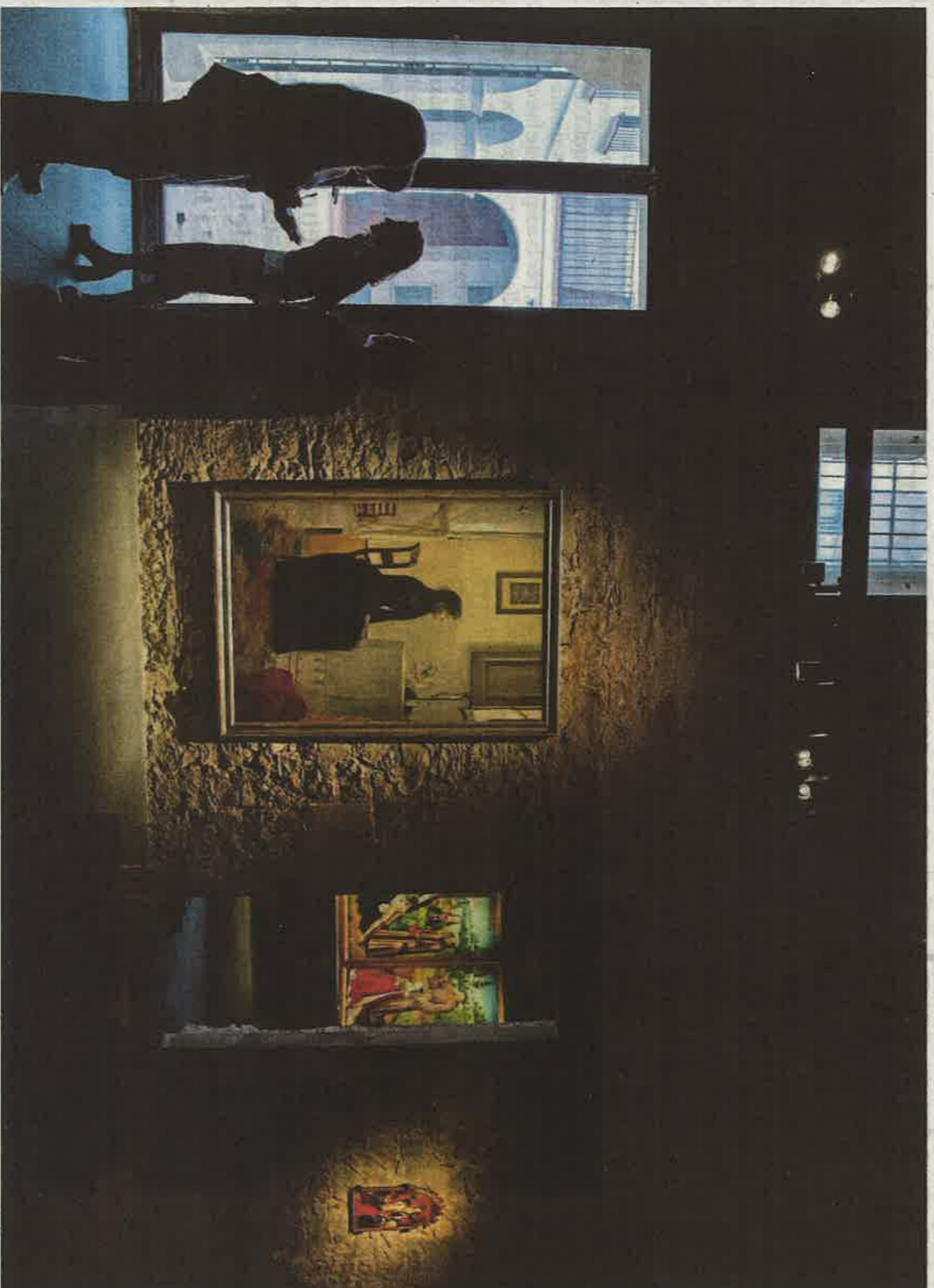

La col·lecció Casacuberta Marsans inaugura dimarts un espai artístic a les antigues dependències del Gòtic

Miracle a l'hospital de Sant Saver

Interior de l'hospital de Sant Saver amb *Examen de consciència* (1890), de Ramon Casas, en primer pla

TERESA SESÉ
Barcelona

Poc que podien imaginar els clergues pobres malalts o bojos que des del segle XV i fins a ben entrat el XX eren enviat a l'hospital de Sant Saver, al carrer de la Palla, que les capelles on pregaven per la seva recuperació o fins i tot la cripta on s'enterraven els més desafortunats, s'acabaria convertint en un sorprenent espai artístic on conviuen impressionants taules i escultures medievals de la Corona d'Aragó i pintura del canvi de segle, especialment aquella vinculada a la creusa i dramatisme de l'Espanya negra. És el flamant Hospital de St. Saver (així, en català antic, com apareix a la rajola original que es conserva a la façana), la nova seu de la col·lecció Casacuberta Marsans, que dimarts s'obrirà al públic.

La inauguració de l'Hospital de St. Saver, una petita joia en ple Gòtic que es podrà visitar mitjançant visites concertades, ha estat envoltada per la discreció que caracteritza els col·leccionistes, Ferrnando Casacuberta i Coty Marsans, que els últims quaranta anys han anat acompanyant i guarnint un fons de 300 peces, de les quals ara mostren mig centenar. Fins ara els acompanyaven a les seves residències de Barcelona i l'Empordà, però ha arribat el moment de compartir-les. "La col·lecció ha adquirit un volum i

un caràcter per poder suscitar algun interès. Algunes de les seves peces són peculiars, i mereixen que es coneixi i es pugui veure i estudiar d'una manera pertinent", assenyala Fernando Casacuberta.

L'empresari va confiar la rehabilitació de l'església i les dependències eclisiasíiques de l'antic hospital a l'equip d'arquitectes format per Jordi Garcés (responsable, entre d'altres, de l'ampliació del Museu Picasso), Daria de

L'exquisida col·lecció reuneix obres d'art medieval i pintura de final del XIX i començament del XX

Seta i Anna Bonet, que han dut a terme una delicada intervenció que recupera la memòria històrica d'un espai que havia estat maltractat per nombroses reformes posteriors. L'element principal és una escala de xapa metàl·lica perforada que comunica els tres nivells i alhora serveix de pilipit que ofereix diversos punts de vista de la col·lecció. Amb aquest mateix material s'han recreat les antigues voltes d'aresta que cobrien la nau de l'església.

L'hospital de Sant Saver, que s'amaga darrere d'una de les poques façanes renaixentistes que hi ha a Barcelona, va mantenir la seva activitat assistencial fins al

Tríptic de la Lamentació, del Mestre de la Llegenda de santa Llúcia

1925, quan els últims malalts van ser traslladats al Seminari Major de Sacerdots Retrats, a les Corts. Dues dècades després s'hi va establir l'antiquari Agustín Mendoza, més tard va acollir la llibreria Pu-vill, la pensió Bordenus i un celler de vins. I el 2006 va estar a punt de convertir-se en un hotel, però les obres es van paritzar tres anys més tard quan el projecte es va veure involucrat en una trama de corrupció immobiliària. Finalment l'edifici va ser adquirit per la família Casacuberta.

Traspasada la gran portalada de fusta, al nou espai artístic s'hi accedeix a través d'una androna, una rampa coberta per una gran

claraboia. Una vegada dins, comencen les sorpreses. Fins i tot per als especialistes, que podran contemplar peces que només es coneixien per mitjà de fotografies. És el cas de *Sant Joan Baptista i Sant Joan Evangelista*, la taula central d'un retaule probablement de Lluís Borrassà o de Guerau Gener, procedent del monestir de Santes Creus, que estava en mans d'una col·lecció americana i que Casacuberta acaba d'adquirir en subhasta per a la seva repatriació. "La voluntat que torni a Espanya el patrimoni exportat anteriorment, i no sempre en circumstàncies clares, és un dels objectius que marquen el criteri de recerca i

adquisició d'obres", admet el col·leccionista. Les historiadores Nadia Arroyo i Cèlia Querol, assessora i coordinadora de la col·lecció, respectivament, afegeixen que darrere de cada adquisició no hi ha un impuls capriciós o merament estètic, sinó el compromís amb la investigació i la voluntat d'aportar el màxim coneixement sobre les peces. "Això és el que el fascina", diuen.

Juntament amb extraordinàries taules gòtiques com la Santa Llúcia de Joan Mates, del santuari de Penyañel, la parella del qual és al MNAC, al llarg del recorregut

El recinte del carrer de la Palla va ser creat el 1412 per acollir els clergues malalts o bojos sense recursos

hi ha un imponent Crist a la creu del segle XIII procedent de Burgos i que ara ocupa el lloc on hi havia l'altar, una *Maestrat* del segle XIII, un Sant Esteve de Borrassà que els seus anteriors propietaris, una família de Vallhrama, feien servir com a porta d'un estable o la joia de la corona, amb habitació pròpia a l'antiga sagristia. Es tracta del *Tríptic de la Lamentació*, atribuït al Mestre de la Llegenda de santa Llúcia, que els últims tres anys ha estat dipositat al Museu Groeninge de Bruges. Al seu costat, un bastó de coure daurat i plata miquelada del segle XII procedent de l'abadia de Silos que el col·leccionista va adquirir a un anticari de Brussel·les després que se li escapés de les mans en una primera subhasta a Barcelona.

Cohabitant harmònicament amb totes aquestes peces, a les parets de l'Hospital de St. Saver hi penegen obres mestres de la pintura espanyola de final del segle XIX i XX vinculades al pensament regeneracionista de la generació del 98 i l'anomenada Espanya negra. Des del començament de l'època Casas, germana del pintor, tot just haver enviuat, fins al formidable retrat del torero sobrenommentat el Lechuga que José Gutiérrez Solana va pintar a mida natural, un gitano poc conegut d'Istide Nonell, un jardí d'hivern de Rusinol de la seva estada patinada, els *Jugadors de billar* de José Togores, el *El niño torto*, de Carlos Sáenz de Tejada, o la marea Blanca de *Bordadora* de María Blanchard, l'única artista de la present exposició, prèvia a la seva etapa cubista.

La col·lecció donarà lloc a noves presentacions, amb altres temàtiques, però volen anar a poc a poc, en espera de la resposta del públic. La principal ambició de Casacuberta és que en el futur contingui sent "una col·lecció viva, gestionada pels meus fills i que els serveixi, com m'ha passat a mi, per créixer personalment, per passar bons moments d'acostament a la cultura". ●